

הקושיא על ריש לקיש מן הברייתא:

לא כאשר פירשת בסיפא דמשיכה קונה ומשום שקיבל עליו לדון בדיני ישראל, כי **מדרישא** [מדשמענין מרישא] **דמשיכה אינה קונה** בגוי, **סיפא נמי משיכה אינה קונה**, ודקשיא לך: כיון שמעות הן שקונות למה לי משיכה בסיפא, אימא לך:

ואידי דתנא רישא משך, תנא נמי בסיפא משך, ועיקר כוונת הברייתא לומר שצריך דוקא מעות.

רבינא אמר אדרבה מדמוכח מן הסיפא **דמשיכה קונה** וכגון שקיבל עליו לדון בדיני ישראל, **רישא נמי משיכה קונה**, כלומר, אף ברישא מוכרחים אנו לפרש באופן שהמשיכה לבד מועילה; ודקשיא לך: והרי ברישא מבואר "אם עד שלא נתן מעות — משך, יחזיר", הרי דמשיכה אינה קונה; אימא לך:

ורישא הכי קאמר: אם לא נתן ולא משך יחזור —

ומאי "יחזור", והרי אין צריך חזרה כלל שהרי לא עשה ולא כלום! ? הכי פירושו: **יחזור בדברים**, כלומר, יכול הוא לחזור מדיבורו שסיכם עם הגוי לקנותו.

ואי קשיא לך: פשיטא שיחזור כיון שלא היה שום קנין, אימא לך:

קסבר האי תנא (15) **דברים יש בהם משום מחוסרי אמנה** [חסרון אמינות יש במי שחוזר מדבריו], ואילו היה כעין זה בישראל אין ראוי לחזור, וקא משמע לך הברייתא: **הני מילי ישראל מישראל** הוא שלא יחזור מדיבורו, ומשום דקיימו ישראל בדבוריהו [עומדים הם בדיבורם] ואף אתה עמוד להם בדיבורך, **אבל ישראל מגוי, כיון דאינהו [הגויים] לא קיימי בדבוריהו** — לא צריך אף הוא לעמוד להם בדיבורו.

מתניתין:

כתיב [דברים יב טו]: "רק בכל אות נפשך יד-א

מחל", שאין שייך מחילה אחר הביטול, ואם כן בהכרח שהמעות לבד אינם קונות, אלא שקיבל עליו לדון בדיני ישראל.

ואולם הרש"ש כתב על דברי אביי: פשוט, דהשתא הדר ממאי דקאמר מעיקרא "הכי קאמר אף על פי שנתן מעות", אלא דבאמת בעינן תרוייהו.

ב. כתבו התוספות: אף על גב דבשאר מקח טעות לא אמרינן הכי, שאני לוקח גרוטאות מיד גוי, דאיבעי ליה לאסוקי אדעתיה טפי, שמא יש בהן עבודת כוכבים.

15. מחלוקת רב ורבי יוחנן היא בבבא מציעא מט א.

קונה בו, ופירוש הסיפא הוא "אף על פי שנתן מעות, אי משיך אין, אי לא — לא". ולא בא אביי אלא ליישב את הקושיא שהקשתה הגמרא מן הרישא דמשמע דמשיכה אינה קונה, ומפרש לה אביי שאין ראייה מן הרישא כי מקח טעות הוא.

אך הנה לשון הגמרא הוא: "סיפא לאו מקח טעות הוא, דכיון דיהיב זוזי כי קא משיך איבעי ליה לעיוני והדר מימשך", דמשמע שהיה לו לעיין רק בשעת משיכה, ואם כן שוב לא קשה כלל על ריש לקיש, כי לכך צריך גם משיכה כדי שלא יהיה מקח טעות, ולמה לנו התירוצים הקודמים! ? ואפשר, דאם היו המעות קונות לבדם לא היה שייך לומר "מדלא משך —